

10/8/83

EL LLENGUATGE

El gerundi instrumental

L'anomenat gerundi copulatiu, que expressa una acció consecutiva i, per tant, no simultània a l'acció del verb principal, ha merescut la condemna unànime de tots els gramàtics i, encara que persisteix en textos poc acurats, és avui generalment evitat. Hi ha un exemple clàssic del gerundi copulatiu: *5Va caure del tramvia trencant-se una cama* (que potser podríem actualitzar dient *Va caure de l'autobús...*). No és, en tot cas, per casualitat que aquest exemple de gerundi copulatiu, considerat inadmissible, pertany al llenguatge periodístic, car és en aquest llenguatge que hom se sent especialment temptat a recórrer a aquest gerundi: en la notificació de diversos fets que no s'han produït simultàniament sinó successivament, com a conseqüència l'un de l'altre, hom pot oblidar que la manera més adequada i, alhora, més senzilla de fer-ho és per mitjà de la coordinació i aleshores, sense adonar-se'n, es troba incorrent en l'ús del gerundi copulatiu.

Però convé recordar que el gerundi, pròpiament usat, té més d'una funció, i que exercint una d'aquestes funcions, anomenada sovint, creiem que amb encert, instrumental, pot ésser en alguns casos confós amb el gerundi copulatiu, cosa que pot emmenar i que, de fet, alguna cop emmena a evitar-lo o fins i tot a corregir-lo indegudament. És ben clara, efectivament, la diferència entre *Treballa cantant* i *Treballa fent servir el tornavis*: en aquesta segona oració, el gerundi *fent servir* (gerundi d'una locució verbal) no indica merament una acció simultània, com en l'exemple precedent, sinó una acció que fa d'instrument de l'acció del verb principal. Només cal veure que l'oració de gerundi constitueix un complement adverbial anàleg a *amb el tornavis*, *amb tots els mitjans*, etc. I es pot perfectament esdevenir que el verb de l'oració principal expressi una acció perfectiva, és a dir, acomplerta o realitzada del tot, i que el verb que està en gerundi expressi una acció imperfectiva, és a dir, no acabada, però que es justifica perquè té la funció instrumental. Així, ho hauríem de dir *Va tornar de l'exili establint-se a Barcelona*, amb un gerundi clarament copulatiu, però podríem dir *Va donar per acabat el seu exili establint-se a Barcelona*: el fet d'establir-se Barcelona li va permetre considerar que el seu exili s'havia acabat.

Albert Jané